

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

IV. Vtrùm contritio detesterur vnum peccatum supra alia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

ita sit obligatio desiderandi potius subire poenam æternam, quam committere vnum peccatum.

34. Confirmatur & explicatur hæc solutio primò, quia si peccatum secundum se esset magis odibili quocumque odio, quam carentia salutis æternæ; non posset Deus ex amore erga aliquem hominem velle permittere eius peccatum, quod est medium ad salutem; nam vellet ille permittere maius malum, ut vitaret minus, scilicet, carentiam salutis, quod quidem non esset signum benevolentia, & amoris. Maius ergo bonum hominis est, quod salutem consequatur, quam quod vitet hoc peccatum, licet ipse homo non possit, nec pro salute consequenda velle illud committere. Sic etiam Deus ex amore erga hunc poenam, ut cum maioribus postea meritis moriatur, & consequatur maiorem gloriam, protrahit illius vitam, licet ex hoc certissime sequantur plura peccata venialia illius, quæ non committeret si moreretur in infantia; ergo maius bonum illius est illa maior gloria, quam vitare illa peccata venialia postea per poenitentiam cum magno emolumento delenda.

35. Confirmatur secundò, quia possum ego licet considerare amico, ut incidat in aliquod peccatum, ad hoc, ut caveat à multis aliis, quæ postea committeret, si nunc non caderet: non tamen possum hoc procurare, nec possum ego committere vnum peccatum, ut ex hoc lapsa vitem postea alia peccata: ergo non habet eandem odibilitatem peccatum in se, seu in ordine ad desiderium inefficax, quam habet in ordine ad voluntatem practicam, & causatiuam.

36. Confirmatur tertio, quia ex charitate erga proximum non teneor impedire eius peccatum cum magno incommodo meo: si tamen proximus sit in extrema necessitate salutis æternæ, v.g. infans moriatur sine baptismo, teneor ex charitate succurrere ei; etiam cum magno detrimento temporali: maius ergo malum est illi perdere salutem æternam quam committere ad tempus aliquod peccatum, licet hoc secundum non possit ipse licet admittere etiam pro ipsa salute æterna.

37. Confirmatur quarto, quia possumus gaudere per affectum simplicis gaudij de peccato alicuius propter maximum bonum spirituale inde proueniens. Sic enim gaudet Ecclesia de peccato Adæ propter bonum redemptionis per Christum; quæ ex eo sequuta fuit; ut significant illa verba: *O certe necessarium Adæ peccatum: ô felice culpa, quæ talem, ac tantum habuit redemptorem.* Et tamen non liceret etiam propter Verbi Incarnationem velle culpam voluntate practica, & causatiua: ergo non est tanta obligatio ad odium culpæ, quod opponitur desiderio, quam ad odium practicum, quod correspondet proposito non peccandi.

38. Ratio autem à priori desumi potest ex doctrina, quam tradit, & probat P. Vasquez 1. 2. disp. 11. c. 3. & 4. quod, scilicet, delectatio, & voluntas inefficax, quæ non habet virtutem ponendi suum obiectum, non semper sit mala, licet obiectum sit malum: obiectum enim malum semper refundit malitiam in voluntatem efficacem ipsius; non verò in voluntatem inefficacem. Vnde quamvis non liceat procurare homicidium, ex quo sequitur magnum Reipublicæ bonum: licebit tamen de illo gaudere propter illud bonum, quod consequutum est: similiter ergo, quamvis nunquam liceat procurare, aut velle peccatum propter bona, quæ ex illo sequuntur: licebit tamen aliquando de illo gaudere propter bona, quæ attulit, quæ compensant abundanter detrimentum ab eo allatum. Non est ergo tam odibile peccatum

P. Joan. de Lugo, de Poenitentia.

in ordine ad gaudium, vel desiderium; sicut in ordine ad propositum, & voluntatem efficacem; in hanc enim refundit obiectum suam malitiam, quam non refundit in desiderium, vel gaudium.

SECTIO IV.

Utrum contritio detestetur vnum peccatum supra alia?

Difficultas est primò, comparando vnum peccatum cum aliis, nam si quodlibet peccatum detestatur contritio supra omnia; ergo omnia detestatur æqualiter, quia omnia detestatur suprema, & summa detestatione; ergo non detestatur magis peccatum grauius, quam minus graue: quod tamen videtur esse contra rectum ordinem, nam sicut Deus magis odit peccata grauiora; ita homo debet etiam de iis magis dolere.

Respondéo cum Suar. in præfati sect. 10. & cum communi, excessum illum appetituum debere intelligi comparando peccatum cum aliis, quæ non sunt peccata: sed tamen comparando ipsa peccata inter se, magis detestanda esse, quæ grauiora sunt, si enim ea detestamur, quia mala Dei sunt, seu quia Deum offendunt; ergo quod plus participant de illa ratione formali, eò sunt detestabiliora: qui excessus explicatur per hanc conditionalem, si committendum esset alterum ex his duobus peccatis, potius admittendum esset leuius, quam grauius. Nam licet per se loquendo, nunquam necesse sit committere vnum peccatum ad vitandum aliud; potest tamen contingere, quod in apprehensione aliquando indicetur, illud esse medium necessarium, v.g. qui ex ignorantia inuincibili incidit in perplexitatem conscientia, quæ putat se teneri adesse Sacro, quia est dies Dominica, & rursus se peccatorem, si adsit Sacro, quia est excommunicatus, nec potest hic, & nunc absolui ab excommunicatione: sanè hic homo ex ignorantia sua existimat, sibi esse necesse committere vnum ex illis peccatis ad vitandum alterum: tunc autem tenetur eligere id, quod indicat esse minus graue; alioguin si elegit grauius, imputabitur ei ad culpam excessus ille: potest ergo illa conditionalis etiam reduci ad absolutam in aliquo casu saltem per accidens, & ex falsa apprehensione operantis.

In quo tamen obiter aduerte: minus bene concessisse P. Suar. dicta sect. 10. n. 5. in prædicto casu non solum debere hominem eligere quod existimat minus peccatum, sed etiam adhuc illud eligendo peccatum re ipsa, licet leuius, quam si eligeret oppositum. Hoc, inquam, nec necesse est consequenter concedere, nec potest nisi falso concedi. Supponimus enim eum statum, & perplexitatem non fuisse homini liberam, sed inculpabilem: ea autem posita, necesse omnino est vnum ex illis duobus eligere; quomodo ergo imputabitur ei ad culpam, quod eligat minus malum; ipse certe existimat, se peccare adhuc eligendo minus malum; sed tamen coram Deo non peccat, neque est culpabilis, cur enim? non quidem ratione perplexitatis antecedentis: hæc enim non fuit voluntaria ut suppono, neque etiam eo quod posita ea perplexitate elegerit minus malum: hoc enim potius est laudabile: nullo ergo modo peccaret ille homo eligendo id, quod putat esse leuius peccatum. De hoc tamen dixi disp. 26. de Incarnat. sect. 10.

Dubitant hic Theologi, an inuersio illius ordinis & prælectio peccati grauioris præ minus graui esset

40.
Qui eligit minus peccatum, an peccat.

41.

esset culpa mortalis, an solum levis? Potest autem hæc prælectio fieri, vel per actum absolutum in casu supraposito, vel per actum conditionalem, quo quis diceret, si mihi necessarium committendum esset furtum, vel sacrilegium, potius vellem esse sacrilegus, quam fur: in quo casu Sotus in 4. dist. 17. q. 2. art. 4. quem sequitur Henricus lib. 1. de Pœnitentia c. 17. n. 8. & alij Recentiores, censuit, illam conditionalem non continere malitiam gravem, quando comparatio fit inter peccata mortalia, quia omnia peccata mortalia continent aversionem à Deo, quare eligere unum præ alio non videtur addere malitiam gravem. Verum hoc Soti dictum communiter reijcitur, & merito, quia, licet omnia peccata mortalia habeant aversionem à Deo, sed tamen unum peccatum est gravius, scilicet si notabilis sit, augeat notabiliter offensam, nec potest eligi sine gravissima deordinatione, sicut si quis diceret, si mihi peccandum esset, mallet committere mille peccata, quam unum; quis dubitet, hunc actum habere malitiam gravem? idem autem est dicere; mallet committere peccatum gravius, quam minus grave, scilicet quando excessus est notabilis. Dico, quando saltem excessus est notabilis, quia P. Suarez, & alij libenter fatentur, illam conditionalem non esse culpam gravem, quando fit comparatio inter duo peccata mortalia, scilicet parum excedentia.

42. In quo etiam casu dubitare aliquis posset, quia excessus unius peccati mortalis supra aliud, semper videtur habere malitiam gravem imbibitam, ille enim excessus quicumque sit, puniatur per se, & condigne poena aeterna, non potest autem poena aeterna respondere per se culpæ levi; ergo excessus ille, etiam propter excessum, habet in se imbibitam malitiam gravem; & ratio à priori videtur esse, quia licet furtum unius Iulij, verbi gratia, per se, & seorsim non habeat malitiam gravem; sed tamen furtum illius, propter coniungitur, & supponit furtum centum Iuliorum, offendit graviter Deum, seu concutit ut causa partialis ad pariendam graviorem offensam Dei: quare qui vult illum excessum, vult ponere causam gravioris offensæ Dei; non solum intra rationem offensæ, sed etiam intra rationem offensæ gravis; sicut enim furtum unius Iulij seorsim non offenderet Deum graviter, & tamen additum furto alterius rei etiam parvæ generat offensam gravem, ita ex excessu illo, qui seorsim sumptus non sufficeret ad offensam gravem, tamen propter suppositum alias compartes generatur gravitas maior in ratione gravitatis, quam seorsim non causaret, quia coniunctio ipsa ad materiam gravem facit, ut ipsum augmentum habeat imbibitam gravitatem, sed quidquid de hoc sit, ad minus non videtur negandum, quin excessus saltem notabilis sufficiat ad malitiam gravem illius conditionalis.

43. Dicunt aliqui inniores, in prædicto casu nullum esse voluntatis affectum ad illud maius peccatum, sed electionem unius præ alio in casu impossibili, quomodo ergo potest esse culpa gravis sine affectu ad malitiam? Alioquin etiam esset culpa eligere peccatum minus grave per illam conditionalem, quia eodem modo afficeretur tunc voluntas ad illud peccatum grave conditionaliter.

Sed contra hoc est primò, quia videtur iuxta hanc solutionem sequi manifestè, non esse etiam culpam gravem, si per illam comparisonem conditionalem dicat quis, mallet committere homicidium, quam mendacium leve: probatur sequela, quia neque etiam in hoc casu habet voluntas affectum ad homicidium, sed eligit illud in casu impos-

sibili. Sanè ij Auctores non audent aperte concedere sequelam, quia vident esse contra omnes Theologos, & contra ipsum Sotum, non tamen negant illam, sed dicunt dubitari posse. Ex hoc tamen ipso arguitur falsitas antecedentis, ex quo sequitur tale consequens.

Deinde sequitur eodem modo, neque esse culpam venialem illam comparisonem conditionalem: quia malitia obiecti per se non reddit malum actum, quando non est affectus ad illud: ergo licet obiectum prælectum sit multò gravius: non refundet malitiam etiam venialem in actum: alioquin quare potest refundere malitiam leviem, poterit etiam & gravem, cum sit obiectum grane. Contra tertio: pone, aliquem deliberato animo statuisse non ducere uxorem, & se voto ad id obligasse si vis: habere tamen hunc actum, si ducerem uxorem, non servarem illi fidem coniugalem: quis dicet, hunc non peccare graviter? & tamen non habebat affectum ad adulterium, quia solum eligebat illud sub conditione non ponenda. Quod autem conditio sit possibilis, vel impossibilis, parum refert; quia etiam peccaret homo per hunc actum, si ego essem Angelus non obediens Deo; quomodo conditio iudicetur, & sit omnino impossibilis.

Ratio autem à priori est, quod obiectum etiam conditionatè volitum refundit malitiam in actum, nisi conditio talis sit, quæ præscindat obiectum ab omni malitia, ut si dicas, si futurum non esset malum, furarer: quoties verò conditio non tollit malitiam ab obiecto, sed adhuc relinquitur in eo statum conditionatè prohibitum, & malum: reddit etiam malum actum volentem illud sub conditione: ad hoc enim non requiritur affectus absolutus, sed sufficit conditionatus sub quacunque conditione: cum autem illa conditio non tollat, quod peccatum sacrilegij esset gravius, quam furti; hinc est facile: quod adhuc sub ea conditione volitum reddere actum malum malitia gravi. Et hinc etiam constat, quare non sit peccatum velle sub ea conditione furtum, quia scilicet apprehenditur sub conditione, quæ posita, non esset malum absolute illud eligere, scilicet, sub necessitate antecedenti ad eum gradum malitiæ, quam habet peccatum minus grave; quæ circumstantia necessitatis tollit malitiam ab obiecto: at verò sacrilegium non apprehenditur sub conditione tollente eius malitiam, quia etiam posita illa conditione, non liceret absolute prælegere sacrilegium; ergo nec licebit eligere illud sub conditione.

44. Dices: Etiam sub conditione illa non apprehenditur furtum absque omni malitia, apprehenditur enim ex ignorantia, adhuc fore peccatum: ergo qui vult illud etiam sub ea conditione, adhuc vult aliquid malum ex parte obiecti, & per consequens adhuc peccat.

Respondet, negando consequentiam: quia ad peccatum non sufficit, quod apprehendatur illud esse malum: sed requiritur, quod re vera sit malum illud velle hic, & nunc: quando autem voluntas necessariorè operatur, non peccat, licet ex errore intellectus apprehendat esse peccatum: sicut ergo quando adest necessitas absoluta non fit peccatum: sic nunc non erit peccatum velle sub conditione illius necessitatis eligere minus malum etiam apprehensum ut malum: quia ista voluntas conditionata non vult illud malum, nisi sub conditione tali, quæ posita, non esset malum eligere illud absolute: unde locum habet regula supra posita, quod non sit mala voluntas obiecti mali sub conditione tali, quæ si posita esset, voluntas absoluta illius obiecti non esset mala. Ratio autem est, quia

Qui peccatum
gravius in
casu impossi-
bili eligeret,
num peccaret.

quia per huiusmodi voluntatem conditionatā minoris mali sub conditione necessitatis ad disunctionem ex duobus malis, non ostenditur ullus affectus ad malum, sed potius ad carentiam mali, quid enim supposita necessitate ad disjunctionem ex duobus malis eligit minus, quia minus malum est, ostendit se fugere malum, quantum potest, ergo non potest reprehendi quasi habens affectum, & propensionem ad malum, sed debet magis laudari, quasi habens auersionem quantum potest à malo. Hoc autem non procedit in illo alio, casu, quo eligeret voluntas sub conditione maius malum: tunc enim non ostenderet auersionem, sed propensionem ad malum cum non fugeret, quantum posset, sed amplecteretur libere id quod superat notabiliter in ratione mali.

47. Dicunt, solere viros timoratos eiusmodi actus sine vilo seropolo elicere: si futurus essem haereticus, mallem esse Atheistā, quā Arrianus; & tamen atheismus esset grauius peccatum. Respondeo, si huiusmodi actus eliciuntur à viris timoratis, fieri cum aliqua praescissione: hoc est, quod attinet ad maiorem commoditatem, vel ad minorem insequentiam in errore, mallem hunc errorem, quā illum habere, praescindendo tamen ab eo, quod hic contineret grauiorem Dei offensam quā ille. Sicut etiam alij dicere solent, si damnandus essem, mallem vivere voluptuosē, quā sobriū, & rigidē, & tamen id intelligi, debet, quod attinet ad commoditatem, nō absolute, quia absolute peius est damnari propter multa peccata, quā propter vnum; nec liceret id velle etiam sub conditione damnationis, ut omnes admittunt, & aduersarij ipsi non negabunt. Ad quam verō spiciem peccati pertineat illa electio grauioris peccati sub conditione facta modo praedito: Dicendum est, pertinere reduciue ad speciem illius peccati grauioris, quod praeligitur, licet non participet illius speciei, & denominationem simpliciter: qui enim solum sub illa conditione veller homicidium potius, quā furtum, vel haeresim potius atheismi, quā Lutheranam; neque esset homicida, neque atheista simpliciter, sed reduciue.

48. Restant aliae tres comparationes, quae fieri possunt prima inter peccatum praeteritum, & futurum; de quibus etiam dubitari solet, an aequaliter, vel inaequaliter ea detestetur charitas: Respondeo cum Suarez (lib. 9. n. 1.) vtrumque esse aequè odibile, & detestabile, licet praeteritum ut sic solum terminet velleitatem, futurum verò terminet voluntatem absolutam vitandi illud. Vnde beatus, licet ratione status non sit capax tristitia propter praeterita, verò tamen illa detestatur super omnia, & super carentiam ipsius beatitudinis.

An doleat contritio magis de peccato proprio quā de alieno.

49. Secunda comparatio est inter peccatum proprium, & alienum, de quo dubitatur, an ex motiuo charitatis detestemur magis peccatum proprium leue, quā peccatum alienum graue: Pro negativa parte, quod charitas non attendit ad bonum, vel malum proprium, sed ad bonum, vel malum Dei; cum ergo sit maius Dei malum peccatum grauius alienum, quā proprium leue videtur nō posse me ex motiuo charitatis magis detestari peccatū leue proprium quā graue alienum: nam si praecise doleo, quia malum Dei est, & non quia malum meum, ergo maius Dei malum maiorem dolorem excitat: alioquin non doleo praecise ex illo motiuo, sed ex alio. Respondeo tamen affirmatiue cū communi

P. Ioan. de Lugo de Penitentia.

Theologorum, quos refert Suarez in praesenti sectione. 10. num. 10. & probatur, quia si esset detestabilius peccatum graue alienum, posset charitas eligere peccatum leue proprium ad vitandum graue alienum: hoc autem repugnat, alioquin iam illud non esset peccatum, quod enim licitum est, peccatum non est, ergo cum peccatum leue nunquam liceat, etiam sit medium ad vitanda omnia peccata aliena, nunquam est eligibile in ea comparatione, vel occurrentia.

Ad rationem dubitandi responderet Suarez, charitatem non semper magis diligere, quod in se est maius bonū Dei, sed quod ab ipsa magis procedit, & in quo habens illam magis glorificat Deum. Addunt alij, peccatum illud alienum, licet in se sit maius Dei malum; non tamen relate ad me, & ideo magis debeo detestari peccatum meum leue, quod etiam in ordine ad me est maius malum. Neutra tamen ratio videtur omnino satisfacere, quia si charitas ingenua est, & non querit, quae sua sunt; ergo solum attendit ad diuinum bonum: alioquin non mouetur praecise propter Deum, sed quia illud obiectum mihi melius, vel peius est. Si autem mouetur praecise à Deo, ergo praescindit omnino à subiectis, & solum querit maius bonum Dei vbicumque illud sit.

Debet igitur magis explicari illa ratio: quod fieri potest, si attendamus ad conditionem verae amicitiae, haec enim non potest velle offensam amici, neque eligere eam ut medium ad suum finem: omnis enim offensa dat rationabilem causam amico auerendi se aliquo modo ab offendente, ut supra dictum est repugnat autem, quod rationabiliter offēdatur, & auertatur aliquis propter illud, quod ex sincero, & puro erga ipsum amore fieri debuit: poterit quidem ex ignorantia, vel passione propter id irasci, & auerti, sed tamē rationabiliter non potest: ergo eo ipso quod aliqua sit verē offensa Dei, non potest ex charitate eligi propter ipsum Deum: nā eo ipso illa non esset offensa Dei contra id, quod supponitur. Cum ergo peccatum leue proprium supponatur adhuc in eo casu futurum peccatum, & offensa Dei, repugnat omnino, id eligi ex charitate ad vitandum peccatum graue alienum.

Ratio autem à priori est; quia licet peccatum alienum apprehendatur ut maius Dei malum: adhuc tamen apprehenditur, Deum hic, & nunc nolle omnino, me eligere illud medium peccati proprii ad vitandum peccatum graue alienum: lex autem verae amicitiae inclinatur omnino ad non displicendum amico in iis saltem quae ipse rationabiliter, & prudenter, vult sed potius ad complacendū ipsi in omnibus: cum ergo video, Deum hic, & nunc nolle me eligere peccatum graue alienum, non potest vera erga Deum amicitia inclinare me ad displicendum in hoc ipsi Deo: in dō potius inclinatur ad complacendum ipsi, cum certō sciam non nisi bene, & rationabiliter Deum id velle.

Nec obstat ratio dubitandi supra posita: quia licet charitas tendat in bonum Dei, non tamen praecise & nude: sed quatenus bonū illud non est cōtra ipsius Dei voluntatem: multa enim sunt bona Dei, quae charitas velle non potest: v.g. si aliquis baptizaret omnes paruulos Turcarum, & statim eos occideret; proculdubio esset causa salutis illorum, & per consequens accresceret Deo magna gloria ex ipsorum beatitudine: sed tamen illud Dei bonum charitas non potest velle: quia quantumcunque illud sic, est tamen contra Dei iustissimā voluntatē, prout per hoc medium poneretur: non ergo potest charitas velle bonū Dei, nisi quod non sit cōtra beneplacitū ipsius Dei: quia charitas sincerissimē amat

Deum, & per consequens transfert quasi amantem in Deum amatum; hoc est, velle amans totum se Deo vnire, & Deo dedicare, qui est potissimus veri amoris affectus: non ergo potest amantem à Deo auertere, vel per Dei offensam ab ipso velle separari. Cùm itaque videat, illud maius Dei bonum, quod ex vitiatione peccati alieni resulteret, esse hic, & nunc contra Dei beneplacitum, Deus enim vult illud bonum per hoc medium non habere, non potest charitas illud bonum per hoc medium desiderare etiam contra placitum ipsius Dei, cui vult in omnibus summè placere.

55.

Obiectio.

Dices: potest aliquis dolere magis de mortali alieno, quàm de veniali alieno; licet non possit velle procurare peccatum veniale Petri vt medium ad vitandum peccatum mortale Pauli: ergo licet non possim velle peccatum veniale meum ad vitandum mortale alienum; potero tamen magis ex charitate detestari mortale alienum, quàm veniale proprium. Respondeo negando consequentiam, si sermo sit de propria detestatione, ratio autem differentia colligitur ex differentia illa duplicis doloris, & odij peccatorum, quam supra explicuimus: quando enim odio habeo peccata aliena, odium illud non est omnino practicum, & efficax; sed est simplex desiderium, vel ad summam voluntas extrinsecè impediendi, seu non permittendi peccatum alienum: possum autem, & deo permittere potius peccatum veniale Petri, quàm mortale Pauli, licet non possim illud velle, aut procurare ad impediendum istud. Odium verò mei peccati est odium efficax, & practicum quod non terminatur ad permissionem, nec opponitur desiderio, sed intrinsecè terminatur per modum causæ ad negationem peccati, volendo efficaciter, vt non sit peccatum. Cùm itaque nunquam ego possim velle peccare venialiter ad vitandum peccatum mortale alienum, consequens est, vt loquendo de hoc genere detestationis & odij, magis debeam semper nolle veniale meum quàm mortale alterius.

56.

Si verò sermo sit, non de hoc odio practico, & immediato, sed de illo alio speculativo, dubitari potest: an debeam illo etiam genere odij magis nolle veniale meum, quàm mortale alienum. An, si ex reuelatione Dei, verbi gratia, sciam me peccatum venialiter, si venero ad talem locum, in quo tamè impedià peccatum mortale Petri, possum me exponere illi certo periculo, vt impediatur peccatum mortale Petri? Consequenter igitur ad supradicta, cōcedendum videtur me posse subire illud periculum, quia hoc non est velle peccare, sed velle periculum peccandi & permittere, seu non impedire antecedenter, & in causa meum peccatum veniale, vt possum succurrere proximo, & impedire eius peccatum mortale. Certū est enim, quod possumus licitè permittere, & subire periculum peccandi, vt subueniamus necessitatibus non solum spiritualibus sed etiam corporalibus proximorum: quia hoc non est velle peccatum, sed permittere aliquid, ex quo non necessariò, sed ob nostram culpam sequetur peccatum. Vnde etiam si ex reuelatione Dei scires, te peccaturum mortaliter, si loquaris cum Petro, quem tamen tua alloquutione liberabis ab æterna dānatione, & postea tu etiam à peccato iustificaberis; poteris licitè velle subire illud periculū, hoc enim non est velle peccatum, sed periculum peccati, quod ex gravi causa velle possumus (suppono enim non esse prohibitum, aut peccatum loqui cum Petro, sed solum fore occasionem alterius peccati) & quidem ob necessitatem etiam grauem corporalem proximi potest aliquis exponere se morali, & proximo periculo peccandi grauitè, vt tradunt communiter Theologi, quos refert, & sequitur Thomas

Sanchez lib. 9. de matrim disput. 4. §. nū. 9. & lib. 1. in Decalog. cap. 8. secus autem esset, si esset periculum non solum peccati, sed damnationis tuæ; tunc enim nec pro vitandis peccatis totius Mundi posset illud subire, cū charitate magis debeas te diligere, quàm omnes alios: quid enim prodest homini, si Mundum vniuersum lucretur, anima vero sua detrimentum pariat?

SECTIO V.

Virum contritio detestetur magis peccatum actuale quàm originale:

Tertia, & vltima comparatio fieri potest inter peccatum actuale personale, & peccatum originale: per contritionem magis doleat homo de peccato personali à se commissio, quàm de originali, vel è contra? Potest autè hæc comparatio fieri dupliciter. Primò cum macula peccati originalis contracta in instanti conceptionis. Secundo cum peccato actuali, quod commissus in Adamo, quado ipse peccauit. Suppono enim, sicut in peccato personali datur peccatum actuale quod transit, & rursum peccatum habituale, seu macula relicta ex peccato præterito, quæ appellatur reatus culpæ, & peccatum habituale: sic in peccato originali posse hæc duo distinguī; scilicet peccatum præteritum actuale, quod fecit Adamus, & posterius eius, quorum voluntates ex decreto Dei transfusæ fuerant in voluntatem Adami, ita ut actio Adami existimaretur moraliter actio posterorum: & ratione huius dicimus verè peccasse actualiter in Adamo. Rursum cōsiderari potest macula habitualis relicta ex illo actu præterito, ratione cuius puer ante baptismum est verè in statu peccati, & potest appellari peccatum originale habituale; quod solum contrahimus in instanti conceptionis: tunc enim non peccat puer, sed est in peccato maculatus ob peccatum actuale præteritum, quod commisit in Adamo, & nondum est remissum. Potest ergo dubitari Primò, an per contritionem magis doleamus de nostro peccato personali, quàm de macula habituali peccati originalis. Secundo, an magis doleamus de peccato actuali à nobis personaliter commissio quàm de illo actuali quod commissus moraliter in Adamo. Denique vtraque comparatio potest fieri vel inter veniale cum originali, vel inter mortale personale cū eodè originali.

His suppositis; si comparatio fiat inter peccatum mortale personale propriū, & habituale originale, non videtur posse esse dubium, quod per contritionem magis detestamur illud, quàm istud: vtrūque enim priuat gratia Dei, sed peccatum personale est multò magis voluntarium, cū ortū habeat physicè à nostra voluntate, atque ideo magis obligat nos ad illud vitandum, magisque dignos reddit reprehensione, & supplicio, vt ex se constat. Vnde idem dicendum erit etiam si fiat comparatio inter originale actuale, & personale actuale mortale propter easdem rationes.

Si verò cōparetur peccatum originale habituale, seu eius macula habitualis, quæ perseverat in paruulo ante baptismū, cum peccato veniali actuali: videtur magis odibile, & detestabile esse peccatum originale, quàm veniale, cū illud sit mortale, & afferat carentiam gratiæ, & amicitia diuinæ, ac salutis æternæ; quæ non affert peccatum veniale propter suam leuitatem. Vnde hoc pro comperto suppositū quidem nobilis concinator modernus in cōcionibus, quas publicè edidit de conceptione Virginis, vt hoc argumento probaret eius immunitatem